

dets Struktur, kommer man til at se, hvad det virkelig tiltænker. Som et ganske slaaende Exempel derpaa kan jeg henvise til, at denne Hjelps, denne Understøttelse ikke skal gives ved frivillige Kræfter. Det er gjort til et borgerligt Ombud, til en Lovang for Enhver, som bliver valgt, og altsaa bortfalder herved netop hele den smukke Side ved det frivillige Fattigvæsen, hvor man dertil benytter dem, som melde sig og kunne vinde deres Medborgeres Tillid i saa Henseende. — Det er altsaa virkelig ikke nogen Udsvikling af det frivillige Fattigvæsen, hvorom Taler her er, og jeg kommer derigjennem til at kaste nogle Blik paa det andet og foreliggende Lovforslag, som ogsaa har været under Omtale sammen med dette. Jeg erkjender med det ærede Medlem, at det er overmaade vansteligst ganske at afholde sig fra Betragtninger herom ved det her foreliggende Forslag. Nu tror jeg, at man i sin Buvdering af, hvilken Indflydelse Loven om de Fattiges Kasse har haft, maatte have været noget for streng i sin Bedømmelse. Ganste vist har der, saa vidt jeg har kunnet erfare, — jeg kan jo ikke overse nogen stor Del af Landet — været mange Steder, hvor den ikke har haft Fremgang, men jeg tror dog, at det maa indrømmes, at den paa adskillige Steder har haft ikke liden Fremgang, og sifter ikke saa ganske ringe Nytte, skjøndt vistnok ikke saa megen, som vi haabede, da Loven blev givet. Naar der er talt om de forskellige Grunde, dertil, saa er der efter min Overbevisning to. Den første er den, at de Fattiges Kasse har haft at konkurrere med den private Velgjørenhed ikke ganske paa den Maade, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) udtalte; men jeg vil udtrykke mig lidt anderledes, og sige saaledes: For ethvert Menneske, som har Lust til at gjøre vel, ligger det nærmest først at gjøre vel mod den, hvis Trang han selv kjender og selv har forvisset sig om; thi den har han mest Lust til at afhjælpe. Derfor er det meget rimeligt, at navnlig i de Dele af Landet, hvor man kjender hverandre temmelig godt, vil ofte den Nød, som forekommer, finde et barmhjertigt Menneske, der lærer den at kjende og søger at afhjælpe den, saa vidt det staar til ham, og det er derfor i Særdeleshed paa saadanne Steder i Landet, hvor man ikke har det Kjendskab til de En nærmest Omgivende, at man føler Trang til at benytte Andres Hjælp til at uddele de Velgjæringer, som man kunde ønske at give. Men saa længe Tilstanden altsaa er saaledes i en stor Del af Landet, at Enhver, der vil gjøre Godt, har Anvendelse for sine Gaver i den Henseende paa den Trang, han selv kjender og personlig har om sig, saa længe er det ikke ret muligt, at nogen livlig Udsvikling af de Fattiges Kasse vil kunne finde Sted. Men, mine Herrer! der er ogsaa en anden Omstændighed, som i mine Dine har søkket

den, og det er dette, at man, om jeg saa maa sige, har villet skjære Alle over een Kam. Man har dannet et Mønster for Bestyrelsen, man har sagt: saaledes skal Bestyrelsen være, saaledes skal der vælges, saaledes skal den bære sig ad, og det skal være eens over det hele Land. Det er en stor Feil ved Noget, der efter sin Natur skal være frivilligt, saa snart man lægger en saadan Spændetrøje paa den Organisation, hvorigjennem Frivilligheden skal udøves. Frivilligheden lever og blomstrer i Friheden, den søger sine egne Former, som ingen Lovgivning har tænkt sig i Forveien. Der kan komme et Menneske frem, som har en smuk og ædelmodig Lante; han meddeler den til Andre, de samstemme i den, gribe den, forene sig om at danne en Forening og udvikle den. Saaledes gaar det til med det frivillige Fattigvæsen, men det udvikles ikke gjennem Kammer, der ere dannede af Lovgivningsmagten. Derfor, mine Herrer! ser det en yderst mærkelig Fremtoning, naar man ser, at der i dette Land er en eneste Kommune, hvor de Fattiges Kasse ikke har været, og denne eneste Kommune er netop den, hvor det frivillige Fattigvæsen har organiseret sig selv, nemlig Kjøbenhavn. Det er naturligvis ikke alene af denne Grund, — man maa ikke tro, at jeg skulde mene dette, — der er mange andre dertil samvirkende Grunde; men en af dem er ganske vist den, at det frivillige Fattigvæsen er kommet til at udvikle sig selv efter sine egne indre Love og i Medfør af Liderne. Nu ville de Herrer jo se, hvor besynderlig dette dog er. De sige i deres §. 1, at naar en Kommune har over 8,000 Indvaanere, kan Understøttelsesforeningen eller Hjelpsforeningen deles i to Dele. Men nu er lige det Modsatte Tilfældet i Kjøbenhavn; der have vi haft en Forening i hvert Sogn, men se, om man ikke har fundet det urigtigt og slaet alle disse Foreninger sammen til een. Den Slags Ting kan man ikke forudse; der kan komme andre Lider, hvor man kan finde det rigtigt igjen at dele denne Forening, men noget Saadant bør ikke bestemmes ved Lov. Dertil kommer, at vi jo have Erfaringen for, at det, der giver en saadan Forening dens egentlige Holdpunkt, og det, der hjælper den frem, netop er, at der kommer noget Nyt frem igjennem den, at den ikke henvender sig til denne store Almenhed, som for den enkelte Bidragydere Blik staar som noget Laaget og ikke ligger hans Hjerte saa nær, som naar man kan begeistre ham for et enkelt Niemed. Vader os se hen til de umaadelige Summer, der aarlig gives i saadanne velgjørende Niemed, og jeg vil da spørge: Er det til almindelige Understøttelsesforeninger, at de gives? Nei, paa ingen Maade; det er den allermindste Del af disse Summer, som gaar dertil. Nei, nogle af dem gaa til at understøtte Haandværksmestre, andre til at understøtte Svende, nogle gaa til at understøtte Spænd, andre til at understøtte deres Enter, nogle